

was) bij verscheidene ambtgenoten, in de eerste plaats bij Gerbrandy en van den Tempel, de overtuiging zou versterken dat in de zaak van de Duitse geïnterneerden niet toegegeven moest worden. Van Kleffens kende de memoranda dus niet; hij was van de betrouwbaarheid van Jongejan en Boerstra overtuigd, maar vroeg zich natuurlijk af of Welter (met Peekema naast zich) niet te ver zou gaan. Snel overleg leidde tot de afspraak dat Welter (met Peekema) in Lissabon zou blijven en pas op dinsdag 18 maart zou vertrekken; 'hij zal zich echter', schreef van Kleffens in grote haast aan zijn secretaris-generaal van Bylandt, 'strikt beperken tot *aanhoren* van hetgeen zij te zeggen hebben. Dit . . . lijkt mij juist.'¹

Nu, aan die toezegging hield Welter zich in genen dele. Hij gaf van geen enkele reserve blijk. Samen met Peekema ging hij Jongejan en Boerstra zaterdagavond van de trein halen, en toen de vier Nederlanders eenmaal met elkaar in gesprek waren (zondag 16 en maandag 17 maart, telkens de gehele dag), bleek al dadelijk dat hun kijk op de internationale situatie precies dezelfde was: men moest de suprematie van Duitsland op het Europees vasteland erkennen, voortzetting van de oorlog was zinloos en zou alleen maar Nederlands-Indië in gevaar brengen, en het gouvernement in Batavia gaf, wat de zaak der Duitse geïnterneerden betrof, van een laakbare halsstarrigheid blijk. Op gezag van Jongejan en Boerstra gaf Welter op dinsdag 18 maart in een brief aan Gerbrandy de mededeling door, dat in Den Haag 'lijsten klaar liggen van drieduizend Nederlanders, die zullen worden geïnterneerd als deze kwestie niet wordt opgelost. Maar het is ook mogelijk, dat men er twintigduizend of honderdduizend oppakt of wegzendt . . . Ik moet mij dus voorbehouden, na overleg met de GG, aanstonds de nodige beslissingen te nemen. De grootste belangen van ons land en van ons volk staan hier op het spel en lang beraad daarover is niet meer mogelijk.'² Het was duidelijk: Welter had aan Jongejan en Boerstra beloofd dat hij zich tot het uiterste zou inspannen om de vrijlating der Duitse geïnterneerden te bewerkstelligen.

Maar er was meer. Hij had hun ook verteld van de meningsverschillen die zich binnen het Nederlandse kabinet voorgedaan hadden, en hun een beeld gegeven van de verwoestingen die de *Luftwaffe* in Londen en elders zou hebben aangericht. Toen Jongejan en Boerstra in Den Haag terug waren, zei Snouck Hurgronje op 31 maart in het college van secretarissen-generaal dat Welter zich 'vol begrip voor de moeilijkheden' getoond had.³

¹ Brief, 15 maart 1941, van van Kleffens aan W. G. F. van Bylandt (DBPN, C, dl. II, p. 375). ² Brief, 18 maart 1941, van Welter aan Gerbrandy (archief min. pres., M 17). ³ Csg: Notulen, 31 maart 1941.